

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG:

Grómon- és Zrinyi-utca sarkán, I. sz. emelet.

hova minden a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

KIADÓHIVATAL:

Oblát Károly könyvnyomdája Zomborban.

hova az előfizetések és minden a lap anyagi részét illető közlemények intézendők
és ezek díjai fizetendők. — Hirdetések előre fizetendők.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.

Néptanulóknak egész évre 6 frt — Félévre 3 frt — Negyedévre 1.50. — Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:

Vasárnap és esztendőnkön.

Szent István napja.

Nemzeti ünnep, lobogó zászlókkal és ájtatos zsolozsmákkal! Széles e hazában, s ahol csak magyar van e világon, ünnep szent István királynak, az első magyar királynak a napja.

„Diesöséges szent jobb kéz!”

Ez a zsolozsma hangzik az egyházakban, melyeknek szentje lett a nagy király. — „Diesöséges szent jobb kéz!” — éneklé a nemzet, melynek legdiesösbb neve, legfényesebb alakja volt és lesz Szent István király.

Az idők vihara keresztül csapott ezer évben ezerszer a nemzet fölött. Járt itt dűbös vész, ránk nehezült az Isten csapása nem egyszer. Pusztított bennünket pogány és keresztény, áskálódott ellentük saját vérünk, de se idegen hordák, se az árulók nem tudták aláítani azt a hatalmas épületet, melyet Szent István királyunk épített.

Magyarország áll és él! Virul és fejlődik! Az ezredév végén, új ezerek kezdetén örömtől dobban a nemzet szíve, mert új élet, új vér pezseg a nemzet ereiben s a harcok pusztításai helyett a béke alkotásait látjuk lépten nyomon.

Ez, első szent királyunk műve.

Ő volt a legjobb, a legbőlesebb uralkodó.

Éles szemek látták a jövendőt s ő a magyar nemzet nagy épületét a kereszténységre alapította, mert tudta, hogy az európai nemzetek között elvész a magyar, ha megmarad Ázsiából hozott öspogány vallásában.

És igaz a volt! Ő a múltból is tanult s látta, hogy a szent kereszt vallása mikép döntötte meg a világbiro római császárságot és, hogy mint emelkedtek helyébe magasra a keresztény birodalmak.

És így támadt Pannónia bércei között a négy folyam virágzó határára a keresztény Magyarország. Így

alakult meg az európai áramlatok között a magyar nemzettest, örök időkre szóló vallási alapokra fektetve.

A nemzet halálával adózik a nagy király emlékének. Az egyház méltán tette ünnepé Szt. István király napját és az ország örömmel tartja meg a nemzeti ünnepnapot minden esztendőben.

Most is ünnepelni készülünk!

A budavári Szt. Zsigmond kápolnából előkerül Szent Istvánnak áldást hozó jobb keze, az ország főméltóságai ünnepi fennyel, egyházi pompával hordják körül a szent jobbot, melyet az idő megkímélt a nemzetnek örök biztatóul és örökös áldás gyantául.

Amíg a szent király kezét megtudja őrizni a magyar, addig áldás lesz e nemzetben. Az áldó kéznek a hatása a nemzeti fejlődésben meglátszik s az ezredév vége nekünk hajnal, új rózsaszínben pirkadó hajnal, melynek egeről azt olvashatjuk le:

„Magyarország van és lesz örökre.

Logogjanak a nemzeti zászlók, hangozzék fel a zsolozsma az égig!

Egy nemzeti ünnepén meghallgatja a magyarok Isten imáinkat mikor azt mondjuk a költővel:

„Isten áld meg a magyart,

Jó kedvelő bőséggel! . . .”

Új magyar zeneiskola.

Pár nap előtt azzal a hírrel leptük meg olvasóinkat, hogy Budapesten egy új zeneiskola van alakulóban s ma már azt is tudjuk, hogy ez az iskola „Felsőbb kiművelési magyar zeneiskola” ezímen megalakult, s hogy a tanárok: Nikoltis Sándor, Káldy Gyula, Bartalus István, Major Gyula stb.

Tehát magyar zeneiskola kipróbált magyar tanárokkal, kik a gyakorlati téren fényes eredményeket mutatnak fel s kik az arra való fiatalabb tanórnokok is tért

nyitnak: a mellett magánvállalat, tehát szabadon működhetik, függetlenül minden befolyástól, tisztán csak a szakavatott tanórnok intenzioi szerint.

Vajjon van-e nálunk szükség ilyen zeneiskolára?

Nem habozunk e kérdésre „igen”-nel felelni, sőt hozzáteszük még azt is, hogy: habár minden időben szükség lett volna, ez soha sem volt égetőbb, mint a mostani szármalmas nemzeti zenei viszonyaink közt: most midőn a fogalmak oly zavartak, hogy közel állunk ahhoz, hogy eleve oly szép fejlődésnek indult zeneművészetünket végkép betemessük, még pedig ugyanazon eszközök ferde alkalmazásával, melyek arra voltak szánuva, hogy felvirágoztatásuk eszközlőjek.

Ennek nem szabad megtörténni és nem is hisszük, hogy legyen magyar ember, ki ezt kíváná! De hát miért jutottunk e vészes lejtőre és miért haladunk rajta oly következetesen?

Azért, mert kevés a nemzeti érzülettel bíró magyar zenész, s ez a kevés is a helyett, hogy bátorításban buzdításban részesülne, csak gunnyal, becsméréssel találkozik. Ha az, a mi róluk a parlamentben mondatott, rögtön egyéni nézetű nem deklarálatot volna, ma azt a szégyenletes tényt kellene konstatálnunk, hogy a nemzet őket megtagadta.

Természetes ez állapot? Nem! Magunktól fejlődtek a viszonyok ide? Nem!

Lehetetlen, hogy egy művelt nemzet, mely áldozni képes a művelésért, műveltségéért, messze épül azokat, kik saját művészetének fejlesztésén fáradoznak. Nem, itt nem a cél a hamis, hanem az eszközök alkalmazása; nem az akarat, hanem a felületesség a feladat felfogásában, tehát első sorban a zenészi nevelés, mely olyan, hogy mire valaki zeneművész lesz, legtöbb esetben szíve már nem a magyar művészetért dobog. Az ilyen zenészek nemcsak, hogy nem lesznek hasznára a magyar zenének, hanem hírdetői a gyilkos kozmopolitizmusnak és növelni fogják azt a jellem és jellegtelen árt, mely már-már elmos minden nemzeti törekvést. A nemzeti törekvések árját nem lehet sem a föld-

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Turin-párisi kirándulás.

X.

A »Sogno-Turin« óriási kert helyisége pillanat alatt megtelt magyarokkal, kik tolongtak Kossuth felé s nagy szerencsédenségnek tetszett, hogy mindannyian nem ülhetünk se mellé, — se szemközt vele, de még csak közelébe se. Sok az 850, még a vasuton is sok volt, hát még egy közös lakoman, a hol nincs tekintet arra, hogy ki nagyobb ur a másiknál s hely dolgában, »a ki bírja, az marja« . . .

De az a tudat, hogy ott ül Kossuth Lajos az asztalfőnél, — látni profétai alakját, körülvéve Helfly-, Ruttkayné-, fia Kossuth Ferencz-, Polonyi stb. orsz. képviselőktől; — látni feje fölött az izlésesen kiállított virág-koszorút, melyből jól talált arcképe tekint végig a hosszú soron, hogy a mit ő maga meg nem tehet egyfolytában, hát legalább az arcképe teljen be látásunkkal, vagy megfordítva, — mi lássuk bár mindegyre őt, mindannyiunkat boldoggá tett.

Csakhamar kedélyes hangáradat tölté be az egyéni termet hármas asztaloráival, melynek diszes terítkei egy »kormányzó« méltóságának felelt meg.

A menu a következő volt.

»Menu du 5. Juillet 1889.

Hors d' Oeuvre.
Riz à la Financière.
Filet de boeuf à la Périgord.
Petits pois à l' Anglaise.
Pâté avec gélatine.
Glace-Pâtisserie.
Dessert.

Vins:

Crignolino-Barolo.

(De ezen felül még három-négy féle asztali bor és champagne is volt.)

Turin város kitünő zenekara pedig — a következő programot játszotta végig:

PROGRAMMA

dei pezzi Musicali che la Banda Civica eseguirà il 5 Luglio 1889.

DURANTE IL DÉJEUNER

Offerto dagli Ungheresi al venerando Patriota
Kossuth Lajos.

1. 2-me Rapsodie Hongroise — — — — Listz(?)
2. Sinfonia nell' Opera Tannhäuser — — — — Wagner
3. Invitation à la Valse — — — — Weber
4. Egmont-Sinfonia — — — — — Bethoven
5. Marche Hongroise — — — — — Berlioz
6. Magyar Kossuth induló — — — — — Müller.

És mikor ez a zenekar a karzaton rázendíté Liszt remek magyar rapsodiáját, rengett belé az egész terem, csordultig megtelt minden dobhártya, sőt a gyöngébb nem egy része kifutott a tereből.

A magyar cigányzenéhez szokott fül nem volt képes ily hangáramot befogadni, s a szelid fulbemáso dalhoz szokott fej — belékabult e wagneri zeneművekhez instrumentált monstruos zenekar harsogásába.

Ez volt csak a zenekar.

Hanem azért arra a lelkesedésre, mely akkor éledt szívében, ez a zene se hatott deprimalólag . . . El-el nyomta a hangot, megnémítá beszédes ajkainkat, elfojtá a lélekzetünket, de a mint abbahagyta, legott elementaris erővel tört ki az éljenzés, a mit a zenekar szofogadó respektussal fogadott — s még egyszer is rázendíté a magyar rapsodiát.

Aggódo szívvel lestük a programm lassu elfogytát. — Mi lesz belőlünk, ha ez a remek zenekar végigjátssa mindazt a kiváló művet, melyet programmjára írt?

Egynemélyikük a hatalmas dob- és cintányérütés súlyától elalélva fog az asztal alá kerülni, másik meg szétfolyik egy hanghullám árjában — s a levegőbe röpül, a harmadik porra zúdik egy presto rohamatában.

Ép kéz-láb senki se kerül ki.

S e szorongó érzet nem engedte, hogy nyugodtan falatozzuk a menu izletes étkéit, ott akadozott a file de boeuf torokkban, míg egy iszonyu crescendo le nem taszította gyomrunk mélyébe.

Hanem azért a vendéglős fekete-frakkos serege híven teljesíté kötelességét, — lőtott-futott körülöttünk s minden tőle telhetőt kitétt, hogy éhen ne maradjuk.

Egy-két duenna óriási virágkosarakból csinos rózsacsokrokat szedegetett elő s osztogatta a hölgyek között, a kik legott föltették magukban, — hogy ezt a csokrot »Kossuth emlékké« avatják s világ végéig estsziék.

Ilyen fanatikus Kossuth-imádás nyilvánult abban is, hogy sokan azt a poharat, borral telve, elitték emlékül, a mellyel e lakomán koczingattak.

Hogy aztan mikép zártak el a folyadékot légmentesen s vitték Parisba — Schweizba s utolján haza a szalon legszebb diszei közé, — azt regéle el más krónikás.

A harmadik fogásnál fölállott Helfy Ignác orsz. képviselő s legott 850 kéz intett föl a monstre zenekarnak, hogy szüntesse be menyörgését.

Nem kis fáradságba került megértetni Turin volt királyi székvaros karmesterével, hogy nálunk a szónoklatnak jogában áll közbe vagni egy Wagner illetteljes zeneköltészetébe, s akkor annak el kell némulnia, míg a szónoklat tart.

Ugy hívják azt nálunk, hogy:

»Ácsi — cigány!»

Nem tudni, — vajjon dobhártyánk szokott-e hozzá az erősebb légrégezéshez, vagy Helfy Ignác beszélt fölőtte halkán, — de az bizonyos, hogy az ő beszédét előbb ismerték ebben az országban, mint ott, a hol elmondta egy-két ember kivételével, a ki őt körülvette.

A távolból láttuk fölemelkedni, — kezében a habzó kehelyvel, — láttuk azután a szónoki mozdulatokat, — láttuk Kossuth felé fordulva ajkait mozogni, — de a függetlenségi párt e kipróbált veteránjának ékesszólása halk suttogásként olvadt szét az óriási teremben . . .

Ugy látszott, mintha egyedül Magyarország volt kormányzójának szánta volna mindazt, a mit mondott s elég »nagy számú« hallgatóságot talált volna benne.

Igaz is lehetett.

Az a felköszöntő, mely Kossuth jelenlétében mondatik el, elég hangosan szól, ha ő meghallgatja. Elég hangosan szó-

ből sem a felhőkkel egyszerre megindítani, de lehet egy patakot kátfakasztani hazafias művészek tiszta érzetéből, melyből szomjukat csillapítsák, kik a nemzeti lelkesülést szomjazzák s üdüljenek, kik az elviten kompolitizmus émele ellen üdülést keresnek.

Ilyen csergedező tiszta patakoska legyen ez az új magyar zenekösa, ha eleinte nem is lesz képes magával ragadni mindent, de természetes folyásával meg fogja jelölni a ezérvezető, igaz utat.

Nehéz a feladat, igaz, mert sok hamis jelszó van kiadva és sok a vakon követője; sokan vannak, kik a kompolitikusok tévhitainak minden pontjára láthatatlanban is megesküsznek, de figyelmen nem melátnak a magyar művészek szavát akkor sem, midőn szent igazságokat hirdetnek de talán vannak olyanok is, kik nem tudnak a külföldön tekintélyre vergődni s hogy mégis magukra vonják a figyelmet nálunk, a német művészet érdekében misszionáriuskodnak.

„Chauvinismus”, ez az egyik jelszó, mivel a magyar zenészetet törekvéseket gyanúsítani szeretik, s bár lehetetlen, de megtörtént a parlamentben, hogy midőn valaki a zenetanításban a magyar tannyelvet követeite, ez chauvinismusként kvalifikáltatott. Pedig nincs az országban olyan csekély nemzetiségűek, mely a saját nemzeti tannyelvét meg ne követelné és meg ne kapná. Hogy ez a kivétel nálunk mivel indokoltatott, azt nem mondóm el, mert meg vagyok győződve, hogy aki tette, eddig már maga is megröstelette.

De hát csakugyan olyan nagyon mindegy, hogy milyen nyelven tanítanak valamit?

Nem! és épen a zeneművészetben: nem!

Az elnemzetlenítés munkája már régen folyik a zeneművészet terén s innen van, hogy senki sem nemzetlenedik el oly könnyen, mint a zenész, s ha már tanuló korában hasznavehetetlennek találja anyanyelvét a művészetben, később megtanulja azt, azokkal együtt kik beszélők, kiesinyre becsülni, megvetni; megtanulja a többire becsülni a külföldi eserepet a hazai drága opánál. Vajjon chauvinismus-e ezt megakadályozni akarni?

Az igaz magyar zenészek chauvinismusa azon törekvéseken áll, hogy a hazai tehetségeket a hazai művészet érdekeinek neveljék; a világszenéirodalom ismeretében és méltatásában pedig egy hajszállal sem állnak hátrább azoknál, kik a világszínig főtogatásával ellentétbe helyezik magukat velük.

Vajjon ezek fogják-e fejleszteni a magyar zenét? Nem! A magyar zenét csak hamisítatlan magyar érzésű zenészek fejleszthetik sikeresen. Neveljünk magyar zenészeket, mást nekünk nem érdemes, mint nem volna érdemes a katonanövendéke azt az ambíciót belenevelnünk, hogy muszáj generális kíváncsok lenni.

Nem! ne neveljünk ügyeseket, inkább ne neveljünk semmit. A tehetség, melynek a magyar zenére van hajlama, magára hagyatva, igaz, lassabban fog fejlődni, de legalább nem fog elfajulni; ezt a régebbi idők tapasztalatai mutatják.

De hát nem sajnos-e, hogy a mostani nevelést olyanba kell vennünk, mint a mely nemzeti zenészetünkre rosszabb a semminél? Nem volna-e érdemes az illetékes körök részéről is megvizsgálás tárgyává tenni, hogy mi ennek az oka? Annyi eredménytelenség után nem volna-e már ideje az információk más forrásait is felkeresni? Önkenytelenül e kérdése merülnek fel, midőn azt ta-

pasztaljuk, hogy a magyar zenészek, de még a legérdemesebb is ósarólatnak és kitérősegeknek, kik csak kegyeletre tarthatnának számot — gúnyal illetetnek, s beszélnek a magyar zeneről elítélő hangon hangon olyanok, kik azt nem ismerik. Meg ha igazságos volna is, a parlamentben kellene ezt hangoztatni, egy országban, hol annyi a nemzetiség s hol a szuprematiz első sorban a kulturával kell gyakorolni? Tanácsos hírdetni, hogy a kulturatényezők egyikeiben mennyire hátra vagyunk? De nincs igazuk, mert vannak a magyar zene-művészet terén is vívmányaink, bármennyire tartásik némelyek hazafias kötelességüknél azokat minél kevesebbre becsülni. Vigyázzunk, mert eljőhet az idő, midőn a külföld fog bennünket reá figyelmeztetni, hogy minő kincseink vannak. Erkel Ferenc „Brankovics” operájából már elkészült a zongorakivonat, nemsköria a többi is már készült és a német fordítással együtt sajtó alá kerül s akkor alkalmuk lesz a nemeteknek is e művekkel megismerkedni. Vajjon mit fogunk mondani, ha ott megfogják becsülni azt, a mit nálunk sokan oly buzgón ócsorolnak? Nem a nyelvet, hanem a zenei stílus külsőségeit, hanem első sorban ezt az erényt kell elfanulnunk a külföldtől, ha azt akarjuk hogy nekünk is legyen zenészetünk.

Ilyen körülmények közt ismételjük, hogy igenis van szükség egy új magyar zeneköslőre, de elvárjuk, hogy az európai kultúra művészeti kívánalmainak álláspontjára fog helyezkedni és ezimének megfelelőleg nemzeti irányban haladni. A tanárok neve és multja bizodalmat gerjeszt bennünk, hogy várakozásunknak meg fognak felelni.

A kiállítás.

Csütörtökön, ünnep lévén óriási közönség látogatta meg a kiállítást. Egyedül a gymnasium épületben 700 firt ára foglyott el. A közönség nem győzte eléggé csodálni a kiállítás nagyszerűségét. A nagyszámú hölgyközönség legnagyobb érdeklődéssel nézte végig különösen a kézi munka csoportot és a női szabók által kiállított tárgyakat.

Általános tetszésben részesült Schaffner Angela k. a szép kelengéje, melyet Jung Karolina gyönyörű hímzése díszít. A fém és vasipar terében a szakértők különösen elismerőleg nyilatkoztak Goldstein Nándor fiatal bádogos mester szép új szerkezetű fűrdőkádjáról. Goldsteinnek az egyetlen kiállított tárgya, de ezzel saját szakmájában remek műt állított ki; általánosságban megcsodálták még Eibach bádogos szép munkáinak nagy csoportját. E teremben találkoztunk még egy egész új szerkezetű katalin is, melynek feltalálója Szalay Károly helybeli lakatos, Szabadalmazott Népelem fogja meg a közönségtől és vércsakban már több házában látható.

Az elmezési csoport a legnagyobb látogatottságnak örvend mert itt minden kiállító önönagya meggyőződhetik a kiállított tárgyak jószágáról. Különösen Herche és Szuppek hentesek készítményei köztöszésnek örvendnek. A sonka kóstolók nagy száma a sonka képesít megköszölte Appelschöffer és Valentínovits süteményét, Engel Adolf savanyú paprikáit, melyeket aztán a Goldsteinféle sóval megszóza. Schaffner sórét, Bikár borát s végre konfektul, megdézsmálják Liebbard cukrász kirakatait.

Különösen a jury vitt véghez borasztó pusztitást.

A népiskola helyiségben megcsodálták egy vajköpülő gépet.

De ha mindenki ily tolkodással élt volna; ha mindenki elfojtja illemzetét s személtlenül Kossuth felé tolong... Mily szegényletes chaos tarcadhat ebből...

Igaz! De azért a tolkodó, — lopva előbbre huzalkodó csak vietté előre tenni. Mert nem kevéssel volt szó. Lett volna a világbeke rettetget fentartóinak diésó talakozása, esaszár-tozást egretrengető nagy eseménye, — egy római pápa örök udvösséget osztó áldása, — ki tolkodott volna ennyire, ily szerénytelenül, ily vakmerően?

De hallani Kossuthot, látni őt szemtől-szemben, a mint szónokol, beszivni azt a léget, mely őt körülveszi, elteni azzal a tudattal, hogy, ime ő az, a ki szót s nekünk magadatott. Őt hallani, látni; ez több minden kifogondolható szép, minden megteremhető csodaszereplend...

Ezt a diésó pillanatot elmulasztani annyit, mint örökös szemrehányás sebet ejteni szívünkön. S mire Helfy Ignác magvas és terjedelmes beszédét elmondta, Kossuth Lajos körül volt már vége, oldalát a távolabbi régiókból odalopakodott s hívók-tól, a kik reszkette a kéjérettől, mely odajutásuk sikerén lelkükben támadt, szemeket Kossuth arcára szegezték s onnan többé semmiért a világon le nem vették.

S Kossuth közepette ily imádásnak, ily bálványozásnak, a reámeredő tuzes tekintetű fény sugaraitól körülöve, mint egy diésfnyitól körítve, igazi apostolként állott föl székéből s reszketteg kezébe véve egy teit serleget, hosszan-szelíden nézte végig a sokaságon, mint Nepzi tekintene végig a tengeren, melynek hullámait legott engedelmesen hajlongának felé, egy perc alatt megigézve az egész tömeget, mélységes csendet varázsolva elő, melyben egy légy dongását is meghallottuk volna, mint egy varázspálcza utására egy helyre szegezte a lőt-futó pincézertek, s minden tárgy, élő és élettelennek mozdulatlan állapotát megteremtve, — azzal a buvós, dallamos hanggal, mely minden szív legérzékenyebb hurját rezgeti meg, mely odatalál, a hol legzavartabb s legforróbb az érzés, — meg-szólat...

(Polyt. köv.)

melynd az eszme erodetisége és kivitele mellett különösen az lepett meg, hogy feltalálója Paul László, ki pedig sem milimari, sem gépész előddig nem volt. A vajköpülő gépben az edes tej 8 perc alatt a tejföl 3 perc alatt válik vajjá. A gép, mely Schüssler gépműhelyében készült 12 firta kerül.

A jury.

A bíráló bizottság a következőkéleg alakult meg. Össz-jury elnök: Zsuffa Vince. Össz-jury jogzó: Rombay Dezső. I. Csoport. Női szabók, házi ipar, divatárus, kézimunka paplanosok.

Elnöke: Dr. Margalits Ede. Tagjai: Varossy László, Tényi Béla, Bittermann Nándor, Frey Imréné, Zsuffa Vincéné, Rombay Dezsőné, Erlóts Mária.

II. Csoport. Perti szabók, szűes, kalapos, magyar szabó, harisnyakötő, fodrász.

Elnöke: Zákó Milán. Tagjai: Thursky Jenő, Hotay János, Kapp János, Hazler Pál, Jakabits Mihály.

III. Csoport. Cipész, eszmadia, papucsos, timár, bőrdísz, szappanos, kefékötő, köteles, szíjgyártó, szítás, fűtés, takács, kosárfonó, kosztós.

Elnöke: Auth György. Tagjai: Kunderényi Emil, Moicher Balázs, Tóth Nándor, Buter-Valter Antal, Moicher Ferenc.

IV. Csoport. Eledmezés, kerri vetemény, cukrász, hentes, mézesbádos, süti, bor, sör, ecet, méz.

Elnöke: Dr. Vadas Kálmán. Tagjai: Krók Arnold, Horvátovits Sztipó, Jauch Ferenc, Matzuj Gusztáv, Bék Sebostyén.

V. Csoport. Fém- és fajpar (kőesíjgyártó, kályhás, kovács, bogtár, lakatos, rézműves, késes, aranyműves, géplakatos kádár, bádogos, óras, puskaműves).

Elnöke Dr. Spitzer Mór. Tagjai: Frey Imre, Gergurov Dániel, Metz Antal, Ody János, Ehrlich Nándor, Beller Béla.

VI. Csoport. Konyakötő, hangszerekészítő, fényképezés, festő, kelmefestő, mazoló, füves, könyv- és könyvnyomtatás, kertészet, terrazok.

Elnök: Valter Nándor. Tagjai: Gergurov Milán, Bergmann Agost, Paul Kálmán, Kovacsits Jenő, Sztójakovits Novak.

VII. Csoport. Asztalos: kárpitos, esztérgályos, kereskedelem.

Elnöke: Id. Husveth István. Tagjai: Demetovits Sandor, Demitner Ignác, Czetkovits Kósti, Steiner Lajos, Kesztnér Ernő.

VIII. Csoport. Tanonek kiállítása.

Elnöke: Jauch Ferenc.

Tagjai: A tanító kar.

A zombori ált. ipar- és kereskedelmi kiállítás bíráló bizottsága által a következő kiállítók lettek kitüntetve:

I. Házi és női ipar.

Berényi Mária izléses munkáért díes, oklevél. Jung Karolin remek hímz. díes, oklevél. Markovits Györgyné remek hímz. díes, oklevél. Trutzl Matild hajmunkáért, elismerő oklevél. Esztergany István lumbfűrészes elismerő oklevél. Tóth Karolin kézi munkáért elismerő oklevél. Dalnay Hedvig kézi munkáért elismerő oklevél. Kovács Ilona kézi munkáért elismerő oklevél. Dimitrievs Paulina kézi munkáért elismerő oklevél. Valent Katalin kézi munkáért elismerő oklevél. Szuppek Marika kézi munkáért elismerő oklevél. Schön Adolfiné kézi munkáért elismerő oklevél. Neuhaus Malvin kézi munkáért elismerő oklevél. Karvázi Roza kézi munkáért elismerő oklevél. Neuhaus Zsófia kézi munkáért elismerő oklevél. Gronovits Janos lumbfűrészes munkáért elismerő oklevél. Jadszók Árpád lumbfűrészes munkáért elismerő oklevél. Diénes Pál lumbfűrészes munkáért elismerő oklevél. Franzel Andrásné kézi munkáért díeső oklevél. Auth Györgyné kézi munkáért díes, oklevél. Lukits Beláné kézi munkáért díes, oklevél. Reichert Ilona kézi munkáért díes, oklevél. Blumenthal Marika kézi munkáért díes, oklevél. Berényi Irma kézi munkáért díes, oklevél. Izak Boriska kézi munkáért díes, oklevél. Wagemann Simonné kézi munkáért díes, oklevél. Ulrich Vincéné kézi munkáért díes, oklevél. Tyeplitzky Aranka kézi munkáért díes, oklevél. Halzer Antal kézi munkáért díes, okl. Jozits Borbála kézi munkáért díes, okl. Thim Antalika kézi munkáért díes, okl. Sztójkov Lyubó kézi munkáért penjutalom.

Női szabók divatárusok.

Flesch Testvérek arany érem. Sohr Sándor arany érem. Probofcsvits Marika arany érem. Berger L. bronz érem. Enguz Etelka bronz érem. Pokornyi Venczelne bronz érem. Markovits Imro bronz érem.

Paplanosok.

Emsinger Ágnes arany érem. Csirszka János arany érem.

Férfi szabók.

Titl Ferenc arany érem. Müller Vilmos ezüst érem. Orozovits Uros ezüst érem. Nyemetz Ferenc ezüst érem. Csuvaróts György ezüst érem. Protits István bronz érem. Varga István bronz érem. Poszer Lipót bronz érem. Lusztig Jakab bronz érem. Mezsáros Dániel bronz érem.

Szűesök.

Szemes József arany érem. Id. Mráva András arany érem. Schaffer Fülöp bronz érem.

Kalapos.

Desinits József ezüst érem.

Harisnyakötők.

Cziczmann Mihály ezüst érem. Bün Hermina ezüst érem. Bozászúts István bronz érem. Ludvig József, bronz érem.

Fodrászok.

Makra György aranyérem. Kummerkammer András ezüst-érem. Vranja Andor bronz-érem.

Cipészek és eszmadia.

Merstüder Nandor aranyérem. Tyeplitzky István ezüst-érem. Bizony János ezüst-érem. Cselyuska Antal ezüst-érem. Kránitz János ezüst-érem. Valent József ezüst-érem. Vlach Ferenc bronz-érem. Czettel Péter bronz-érem. Kubatov Antal bronz-érem. Megyery János bronz-érem. Muszik János bronz-érem. Stelber József bronz-érem. Virtz Adam bronz-érem. Kolarov Antal papucsos bronz-érem. Pekanovits Andras szappanyos arany-érem. Reiszner Alajos-mütakacs arany-érem. Beck Andras mütakacs bronz-érem. Bilner Andras mütakacs arany-érem. Bieser Károly köteles arany-érem. Moró Ferenc köteles ezüst-érem. Lang Flórián timar arany-érem. Csókás Flórián szíjgyártó arany-érem. Czimmermann Gyula szítakötő ezüst-érem. Magyar Mihály szítaszővő bronz-érem. Bell Antal szítaszővő bronz-érem. Ammerling Janos kosárfonó ezüst-érem. Ozy. Dorfler kefékötő ezüst-érem. Bernhard Szaniszló kefékötő ezüst-érem. Novak Gyula kefékötő bronz-érem. Proszler József bő

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65
p. Meter — glatt und gemustert (circa 2500 verſch. Farben und
Zeichn.). Schwarz, weisse und farbige Seidenstoffe
maſſe von fl. 1.40 bis fl. 7.75 per Meter (18 Cant.) — ver-
ſchieden reben- und fuchſene porce- und ſchleiſer das Rabrits-Tent
G. Henneberg (St. u. St. Hofliefer.) Zürich. Weiter umgebend.
Briefe toſſen 10 fr. porto.

A legjobb és legegészségesebb
üdítő-ital.
amely mint asztali ital különösen kedvelt és bornak, cse-
nackak vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyléket ad.

**MATTONI
GIESSHÜBLER**
legfinomabb gyümölcs-
szörpök
SZŐRÖKÖZ

adja a szomjat, hűsít és felhívja a gyomort. A legjobb
szór a nyári hőszegé tikkasztó hatása ell.

Fischer Győző
városi testi testgyógyintézet és
Budapest, Hermina-ut 1525.
(ezelőtt Dr. Fischer-tele vizgyógyintézet.)

Az intézet gyönyörű parkban, emelkedett helyen fekszik. Be-
rendezése első rangú, a lakásokról, kényelemről szárazozásról
mindenképpen gondoskodva van. Levegője, vize kitűnő. A gyógyin-
tézetben gyógyítatják mindenféle izületi és csontbaj, gyulladások,
fiúmadások, törések, izület merevülés, zsugorodás, esztérogörbülé-
sek, a térd és láb sokféle elferdülése, hátgerincez görbülések, tyukimell,
ferdenyak, veszelelettel fiúmadás. A végtagok vizértágulása, vas-
tagodása. — A hátgerinceztorodás (tabes dorsalis) Charkotnak, a
hiéneves párisi tanárnak legújabb elveit szerint és fűző által is si-
kerrel gyógykezelteik.

A hidegvizgyógyászati osztályban minden ilyen kezelést igény-
lő beteg felvétetik. A betegek bentlakók vagy bejárók. — Pros-
pektus ingyen.
Hozzáintézet írásbeli felhívások ajánlva küldendők. 2—2
* E rovat alatt közlötteként nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő és lapnaptalános: **Dr. MOLNÁR GYULA.**
Kiadó: **ÖBLÁT KAROLY.**

2356. szám.
80.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a dohány- és szivar
anyag szállításánl fennmaradt 104 drb különféle nagy-
ságu faláda

1889. évi augusztus hó 23-án, reggeli 8 órakor
a zombori kinstári magtárépületben
tartandó

szóbeli árverésen

a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett
el fog adatni.

Zomborban, 1889. augusztus 16-án.

A m. kir. adóhivatal.

Kramberger József. Rosztoczy Antal,
m. k. adótárnok. b. ellenőr.

MINDENIÚT KAPHATÓ 17 KITŰNTETŐ ÉREM



OLCSÓ ÁRAK.
LEGFINOMABB MINŐSÉG
KÖNNYEN OLDHATÓ KAKAO

Rum, szilviorium, törköly- és
seprőpálinka,
egy nemkülönben mindenemű
likőr, szesz, ital és ezet
hideg uton minden készülék nélkül előállítható

WATTERICH ÁRNOld

Budapest, Dohány-utca 1. (az ír. imaház átellenében)
a jutalmidjazott esszenciák és fitterikus olajok által.
Vízoldóanyag, glicerium, hór-zamat, savtalanító por, hór-zinek,
hór-zinek, derítő-por és mindenemű borbetegségek ellent szerek
raktára.

Készletű utasítások és árjegyzék ingyen.
Parafa-dugaszok és ezinkupák. — Folyékony arany, ezüst, vör-
roszéz és réz aranyozott tárgyak kijavítására: fű, vas, fűveg.
papír megáramozására. 1—2
Szesz megtakarítására való pálinka-erősítő esszenciá.

KERESÜNK!

tiszteletes embereket (posta-, biztosi- és takarékpénztári hivatalno-
kokat, jegyzőket, tanácsokat, kereskedőket, ügyvédokat, satb.) kék
sorsjegyeknek részletekre való elárulásával törvényszerűen
kiállított részleteinek alapján, foglalásoknak.
Jelentkezéket a legmagasabb provizióban részletes, egybekötve
egy jutalomdíjjal és esedéges általán (15%) fizetéssel.
Ajánlatok intezőndök:

BETÉTI TÁRSASÁG
DIRNFELD TESTVÉREK
Bankházálóz
Budapesten, V., fürdő-utca 4.

naturel
COGNAC
BERGER, VOLK & CO
WIEN

Jobb Olcsóbb

a francia Cognac-neműeknél, melyek többnyire — a charnontól
bortidőket elpusztítása folytán — egészen vagy részben szesz-
ből készitődnek.
a valóban hajóli előállított, de korántsem jobb francia
Cognac-neműeknél is, mivel azokért hirtelen 1,60 fronth
van és szállítási költség feleandó. Minan

Berger, Volk és t^{sa} Bécsben,

személyesen jót állanak az írást, hogy az általuk gyártott Cognac-neműek más
mint hajóli deszillált Alkohol nem tartalmaznak, ez többiknek már ezen ka-
különemű fogva minden egyéb Cognac-fajának akár mint élvezeti szerek kü-
lönösen pedig

Gyógycélokra.

elégé vonandók. Ez okból a
Berger, Volk és t^{sa} bécsi cég,
által gyártott Cognac-neműek a nevezett célokra használják és ajánlják:
Augán tanár, Kéll tanár, Késmársky tanár, Korányi tanár, Kovács
tanár, Lunauer tanár, Müller tanár, Rezey tanár, Stiller tanár, Tauf-
fer tanár Budapestben, Albert, udvari tanácsos tanár, Billroth, udvari
tanács. tanár, Braun Károly, udv. tanács. tanár, Braun Gusztáv, udv.
tanács. tanár, Chrobák tanár, Kahler, tanár, Oser, egészségügyi tanács.
tanár, Schnitzler, korm. tanács. tanár, Winterstý, esász. tanács. ta-
nár, Bécsben. Valamint a bel- és külfről más kiváló tanárnál.

Árak (mindenütt egyenlők)

1 egész eredeti üveg, (5 minőségben)	1.90, 2.30, 2.90, 3.90, 4.80
egy fél "	1.10, 1.30, 1.90, 2.10, 2.55
egy negyed "	0.70, 0.80, —, 0.90, 1.20, 1.40

Kapható minden nagyobb eseménye — és fűszerárú kereskedésben
és gyógyszerárúban.

Raktár: Bécsben, I. Weiburggasse 2. sz.
1—5
(a Kärntnerstrasse sarján.)
Raktár Zomborban: Heindlhofer Róbert úrnál.

Szabadalom-szám XXI/2832 Szabadalmazott Szabadalom-szám XXI/2832

Centrális cimbalom

és más mindenemű hangszereket
saját gyárából, ajánl.

Appel Ig. hangszergyáros, Budapest,
Kerepesi-ut 38. sz. alatt
(ezelőtt Gr. Károlyi-utca 5.)
Részletes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen
és bérmentve küldetik. 2—2

Értesítés! Occasio!

A nádor-utca és mérleg-utca 4. szám.
az országos bank-épület sarok helyiségében
levő raktárbanom tüfelemződött árukat: mint asz-
tales és kárpítottót bátorokat, függőöket, teri-
töket és tűkröket, képeket, bronz- és majoliká-
díszeket igen jutányos áron adom el. Kitűnő tisztelettel

Bernstein József

nádor-utca 6. szám. 3—3

Minta

minden irányban bérmentve.

Posztó és divataruk

a legelősből a legfinomabb minőségű ösz és téli
szükségletre szétküldetnek magának részére is gyári
árak mellett olesóbban mint bárhol az alábbi depót:

Cs. és kir. posztó és divatárú gyár
Schwartz Móricz
Zwittau (Csehsország.)

3.10 méter teljes öltöny-zsövet	5 ft 50 kr.
3.10 » erős gyapjú zsövet	6 » 80 »
3.10 » erős finom gyapjú zsövet	9 »
3.10 » finomabb gyapjú zsövet	13 »
3.10 » legfinomabb gyapjú zsövet	15 » 50 »
2.10 » téli kabát zsövet egy teljes téli kabátot kiad 5 ft, 7 ft, 9 ft, 11 ft s fölebb.	
1.70 » egy teljes lóden kabát, természetes vízát- hatlan 3 ft 50 kr. 4 ft 50 kr. 5 ft 50 kr. és fölebb.	

Fekete posztó szalon öltönyöknek, posztó-aru, minden
fajta, gyapjú belés minden árban 80 kr. és fölebb.
Női posztó női ruhák számára. Női-lóden,
átkötökendők Himmalaya-gyapjuból ²/₄, nagyságu, 3
ft-től fölfebb. Átalan posztó s divatárú gyártmányok.
Árjegyzékek ingyen s bérmentve. Szabó urak számára
mintakönyvek bérmentve. 1—20

Kölesön

Készítettek személyhitelre 100 frt-
tól 3000 frt-ig 6%-ra 3 év alatti
visszafizetésre, ugyszintén
4 ¹/₂ %-os bank-kölesön

főldbirtokokra vagy nagyobb bér-
házakra, 1000 frttól kezdve egy
millióig 25, 32 vagy 42 évi tőke-
törlesztéssel.

Kölesönnyel választ 35 kr. le-
vélbörék beküldése mellett adok.

POLLÁK János
bizományi és ügyvédi irodája
Budapest, Kerepesi-ut 65, 1—5

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Igazi gyógyhatású malaga kivonat

a klosterburgi es. kir. vegyszeti intézet analýsa szerint
igen jó, igazi malaga,
mely általánosan legjobb erősítőszernek betegesek, gyen-
g élek, dők, gyermekek számára, vérszegénység és gyomorbe-
tegség ellen van elismerve.

¹/₄ és ¹/₂ literes eredeti palackokban.

Vinador

spanyol bornagykereskedés
törvényileg védett védjeggyel ellátva.

Kapható Bécsben, Hamburgban, 2 ft 50 kr. és 1 ft 20 kros
üvegokban, továbbá különféle külföldi borok eredeti palackok-
ban és árak mellett FALCONE G. úrnál, Zomborban.
Poharakban árusítatik HORVÁTOVIC S TIPO-nál, az
»Elefánt» szállóban.

E jegyre »Vinador» valamint a védjegyre tessék kérem
jól vizgázni, mert csak így nyújthatunk garantiát a bor
eredetiségeért és jósaéért. 6—8

MARGITSZIGETI

gyógy-fürdő,

Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg artézi forrás, porcellán-, márvány-, kád és köfürdők zuhanykészülékkel nagyszerű kert, 300 teljes ké-
nyelemmel berendezett szoba, társalgási terem, kül- és belföldi lapok, telefon, táviró összeköttetéssel, naponta zene.

Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévvíz kedvező eredményekkel használatott:
Köszvény, az izület, izmok, esonthártya, ideghüvely, idült eszű. A eszű, köszvény, erómai behatások, typhus után
fellépő hűdésök, szabók, esontbántalmak, esontszit, izületi bajokat és külsértékeköt követő elváltozások. Fájdalmas hegek,
meregvség, hűdés, borbántalmak, vizeleti nehézségek, mell- és hüvelybántalmak. Meg arra is figyelmeztetjük a t. cz. közön-
séget, hogy a szigeten Valarda fele legújabb rendszerű **víllamosfürdők** rendezettek be, melyek a köszvényes, eszűes és
idoges bántalmak, valamint a hűdésök és az ischiánál s a fürdészetben igen hathatos segédgyógyeszköz képez. A hévvíz
belsőleg eredménytel használatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál. A szigeten van gyógyszerárú, ellátva min-
denemű ásványvízzel.

Bérléknel így a fürdő-, mint a menetjegyek együttes váltásánál árlengedés.

A szigeten lakó fürdővendékek a fürdő használatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek. A fővárossal óránkint
kétszer közlekedés, augusztus 20-tól a szobák 20 százalékkal olesóbbak, vidékiek egy pár napra is kaphatnak szobát 1—4
frt-ig egy napra.

A fürdő-idény tartama május hó 1-től október hó 1-ig. 1—4

A lakások megrendelése: a szigeten a felgyvelési irodában.
Budapest.
A margitszigeti felgyvelőség.